

גא (תשי"ח)

מרחק ל כ"ה ט"ג

(לשאלת המקלות.)

בהתנהגות יעקב עם לבן בהציגו את המקלות באטרו דעות שונות והנה מקצתן.
ד חיים (ר' חיים עטר נפטר בירושלים תק"ג 1743) ל"ב ד"ה הסר משם: מדבריו
כח כי לא יהיה לחלקו אלא בקודים וטלואים בעזים וחום בכבשים, אבל עקוב אינם
לקו. ומטה שטר הכתוב ב"ל"ה משמע שלקח גם עקודים. ונראה כי יעקב כתבאו לא
ה שיטול בחלקו עקודים, וסעמו הוא כי אם יקח גם העקוד, יצטרך להסירו גם מאן
ו, ולא יסאר אז סימן הלובן בכל הצאן ליחסנה הצאן אליו, והרי הוא יגע לרלק.
לא עלה על דעתו של יעקב לרעות לבן בשום אופן בעולם וחשב שבאמצעות העקוד יחבר
אן לילד ז"כ הנקוד והטלוא שהוא חלקו. (ובמו כן תמצא (ט) "ויתן פני הצאן אל
רד" והיו יולדות בקודים וכו') והרמאי לבן נתחכם לדעת זו ונטל הכל: עקוד בקוד
לוא; עוד נתחכם והסיד "כל אשר לבן בו" - תפחנה עצמותיו, כי לא כן היה התנאי
ס כן - טניין יצא הנקוד או טלוא?? ומענה פקע שכרו של יעקב! מטעם זה נתחכם
קב לקחת שכר טורחו ויצגו המקלות...

ד פנים חיים (ר' חיים בן שלמה מחציט מחצית הראשונה של המאה הי"ט)... כל הכתובים האלה
אים צדקת יעקב ורמאות לבן הארמי, כי יעקב לא אמר לו, כי אם לחסיר קטני הצאן
קראים שה כבשים או שה עזים, כדי שלא יאמר לבן אח"כ כי הם שלו ויעקב גנבם מאתו.
ל אלה החישים הזקנים לא יטול, כי בכרים הם בשנותם ואין יעקב יכול לומר עליהם
ס שלו; והם מוכרחים להסאר בעדר, שיהיה בצאן איזה בקוד וטלוא להסתכל בו, כי אם
יהיה כלל בעדר הטלן כזה, איך יולד כזה אפילו אחד?! "ויאמר לבן: הן לו יהי
צדק" - הודה לו בפיו ולחברו לא כן יחשוב, כי רמאי היה מתחילתו ועד סופו ושנה
ההוא יעקב ולקח גם החישים הזקנים וכל העזים הנקודות אף הגדולים וכל אשר הק
ה לבן בו, כדי שלא יסאר בכל העדר גם אחד שיהיה מנומר בטקצת...
טר הכתוב: (ל"ו) "וייעקב רועה את צאן..." אע"פ שראה כל אלה מה שלבן עושה לו,
י"ס יעקב בצדקו היה הומר בלבו: "אם אחזור" יאמר לבן שאני משנה בדבורי ותחילת
נתי היה על כל הצאן, כדרך אלו הרמאים, ופן ח"ו יהיה חלול ה' על ידי, לא אעשה
ות" ובטח ב"ה שיטלה בבכחו בכל מעשה ידיו אף אחרי רמאות לבן... וכאשר המרה הרמאי
ו בדבורי קיים בו "עם עקב תתפתל" ואע"פ עייה בצדקות גדולה; כי לקח כמה מיני
ולות, לא אחר, כבדי שיהיה במקלות גם מראות יגייע לחלק לבן. כי יעקב לא היה חסן
וונות את לבן רק להציל את שלו... מקל אחד לקח לבנה והוא לבן לגמרי והיה לה לפי
זו ניכר בו הלבנות יותר, וזהו חלק לבן, כי לא הותנה לחלק יעקב אלא המנומר.
ווד לקח מקל לזו אז ערמון ובהם פזל וכו' והחסיף הלבן, שיהיו מנומרים בפזלות
לבן מבהם ובוזה היה לו מני המינים: לחלק לבן ולחלקו...

גרט לקח טוב ל ל"ט: ואם תאמר היאך עשה יעקב ככה להציג המקלות והדבר נראה
בגיבה? תשובה: חלילה, אין זה גניבה, שהמלאך כבר אמר לו (ל"א י"ב): הא נא עיניך
ו העטה - ע"פ המלאך עינה, שכן דרך אות גניבה על עיני המעיה, כמו העטה משה רבנו
ויתן חזק פיה כשתן ונעטה חתין, וכן הכנים וכיוצא בו; ואליעע שחתך עץ וזרק בתוך
זים ויצף הברזל... כך עשה יעקב אבינו על ידי מעשה והיה מלאך מסייע לו. ואם לא
ומינו בזה הדבר יעל ידי מלאך היה, כל מי שהוא רוצה לעשות כל צאנו לבנים, יחיים
ולוח לבנים מקלות הכים ויתרו כן? הלא כלא כלום! אלא ללמוד, כי סייעתא סן
הייתא העיה.

דף זרוע (ר' יצחק מוינא 1270-1290 סימן תס"ט: אומרים רבים: טוב מי יראנו -
אליה יעקב אבינו - על פסוק הלבן טעם יביננו - אולי יח אחר לזכות ידיננו -
ראיתי כי כלנו כצאן טעינו - כי לא כן כאשר דמינו - אחר פזל כהל לבן והפקיע
מנו, אלא איך תם הסידות למדנו - מה? וישאל לנקותנו - ומן הכעור ומן הדומה
הרחיקנו - שלא להחסי. כי אומר אני כי יעקב אבינו ידע, שלבן רמאי ובעל תחבולות
היה חושב, איך נעשה שלא יחסר אותו לבן ויעליל עליו להוציא שכר טרוח מידו.
תחנה עם לבן, סכל מה נקוד וכו' אחר יולד בעדר לבן, יהיה שכרו של יעקב, וגם
הו כבר נולד נקוד וכו' יהיה שכרו ויטול מיד, ככתוב: "אעבר... הסר מים כל
... והיה שכרי. ויצטר לבן: יהי. כדברך, נדמה לו דבר מועט. ויטר ביום ההוא
ת... ויתנם יעקב ביד בניו וראובן ושמעון, ויחם דרך ג' ימים בין עדרו של
עקב טרועים אותו ובין עדרו של לבן וירעה אותו יעקב, שלא יאמר לבן שבאו
עדרו. ויקח' לו יעקב מקל לבנה וכו' ויצג בסקתות המים"ל עדר יעקב שרעו
אלבן ושמעון ויתמו הצאן של יעקב ותלדנה עקודים וכו'. ובהעטיף הצאן - היינו
מכוסים של לבן טלום שחורים או כלם לבנים ותם של לבן, לא יחיים המקלות, שלא
הפקיע ממונו של לבן, והיו העטופים לבן והקטורים ליעקב, ולא יכול לבן לחסר
ה יעקב כי עמד באמונתו וענתה בו צדקות!

מה ההסבר הציתן ע"י כל אחד מן הנ"ל להתנהגות יעקב?
מה טונים מני הראשונים מיני האחרונים הבדל עקדוני, ומה אפשר לסעון
בגודם! (בגדל הראיונים.)
מה טונה מדרש לקח טוב מכולם?
מה הדמיון בין מקלות יעקב למטה משה לדעתו?
במה טונה ר' יצחק אור זרוע מפרושו של רמי וריב"ם?
מה טני נרשית לך מתאימה ביותר עם הנאמר במקרא!